

Fra faktura til forskning

Vi har set en trend i den vestlige verden de seneste 25 år mod mere industridreven og industrifinansieret udvikling/forskning (det bliver oftest af typen kortsigtet udvikling foruden ved visse meget store virksomheder som IBM med nobelpristagere blandt de ansatte). I Danmark har vi den senere tid mange gange hørt et slogan "fra forskning til faktura" fra videnskabsministeren. Jeg ser dette som et tegn på grundlæggende systemfejl i vores samfund. Hvad er det som sker?

V lever i en speciel tid hvor vi skifter fra industrisamfund mod et videnssamfund. Dette burde medføre mindre fokus på effektivisering af eksisterende processer i samfundet mod dybere indsigt i de forandringer, drivkræfter og muligheder som frem for alt IKT (informations og kommunikationsteknologi) medfører. Forskning kan ikke bedrives kortsigtet men kræver kreativitet og langsigtede planer med ofte forventet pay-off på 15 år i mange tilfælde, dog at man i dag taler om at der går 7 kalenderår på 1 Internetår.

De problemer som opstår i samfundet kan blive betydende og specielt på universitetet bliver det sværere at rekruttere forskere (nationalt/internationalt), med korrekt begavelsesprofil, til dårligt betalte job med lav status. Den øgende mængde undervisning (i dag 60% af tiden ved Aalborg Universitet plus administrationstid), fokus på høj produktivitet (publish or perish in absurdum), evalueringer og politisk topstyring af universiteterne gør tingene endnu værre.

Jeg har siden slutningen af 60'erne og kunnet iagttage forandringerne. For 30 år siden var der rift efter forskerjob og de havde høj status. I dag sidder i Danmark næsten ingen akademikere i eksempelvis udredninger om fremtiden og oplæg av langsigtede forskningsstrategier. Vi har en politisk samfundsledelse hvilket er som det skal være, men det stiller en del krav til de personer som sidder i disse positioner. Langsigtede strategiske beslutninger som vedrører vores Danske samfund og støtte av gode relationer og konkurrence med resten af verden skal fattes af politikere, men kan de det? Ikke helt.

Jeg vil kort beskrive situationen med en parallel til golf verdenen. Der findes et handicap system som er en fin tanke for at lade alle deltage som amatører i golfspillet uanset vedhængende begavelsesprofil egnet golfspil. I professionelle golf konkurrencer gælder ikke dette. Her det den absolutte/faktiske begavelsesprofil som kommer i spil. Vi er forskelligt skruede sammen i hjernen og har en basiskonfiguration som passer til forskellige professioner. Jeg har stærkt på fornemmelse at vi efter 68'erne ganske bevidst indført handicapsystemet også blandt mange toppolitikere og andre beslutningstagere i samfundet. Dvs. alle skal kunne arbejde med alting, underforstået alle har samme forudsætninger. Dette passer ikke. Dette er ikke tilfredsstillende om vi skal konkurrere med andre lande i en eksempelvis IKT støttet globaliseret og krympet verden.

Desværre kan vi iagttage i dag resultaterne i form af mindskende satsning på (også langsigtet) forskning, lav status på ikke ledelses discipliner, slogans som dobbelt værdi (underforstået produktivitet) til halv pris, suboptimeringer, langsom forstærkning av et amatørrevet samfund, kort vej mellem forskning og faktura, generelt dårlig forståelse af at vi er forskellige og vil (burde for vores eget velbefindende) egne os ad forskellige erhverv.

Således burde det være 'fra faktura til forskning'. Det koster og indebær hårdt arbejde at være dygtig, det ved vi alle.